

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2023 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),
sprawy **P. W.**,
skazanej z art. 286 § 1 k.k. i art. 245 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach
z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. II Ka 83/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Łukowie
z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. II K 296/22,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazaną P. W. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

AG

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Łukowie z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. II K 296/22, oskarżona P. W. została uznana winną dwóch czynów zabronionych, przy czym pierwszego wyczerpującego znamiona z art. 286 § 1 k.k., drugiego - z art. 245 k.k. i za każdy z tych czynów wymierzono oskarżonej karę po 6 miesięcy pozbawienia wolności. Tak orzeczone jednostkowe kary pozbawienia wolności sąd połączył i wymierzył oskarżonej karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności (art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k.), a ponadto orzekł w przedmiocie kosztów sądowych.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej, Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. II Ka 83/23, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok sądu I-szej instancji.

Od tego rozstrzygnięcia kasację wywiodła obrońca skazanej P. W. Zaskarżając wyrok sądu odwoławczego w całości na korzyść skazanej obrońca zarzuciła mu:

1. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 434 § 1 k.p.k. polegające na poczynieniu ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonej P. W. polegających na ustaleniu, że „oskarżona w chwili składania wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie tylko obejmowała swą świadomością, ale chciała wprowadzić w błąd komornika sądowego co do istnienia wymagalnego roszczenia pieniężnego z tytułu zaległych i bieżących świadczeń alimentacyjnych, wiedząc przy tym, że doprowadzi w ten sposób do skutku w postaci niekorzystnego rozporządzenia mieniem Ł. W.”, podczas gdy sąd pierwszej instancji takich ustaleń nie dokonał, a sąd drugiej instancji orzekał w warunkach obowiązywania zakazu reformationis in peius i nie mógł dokonywać ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonej;
2. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 434 § 1 k.p.k. polegające na poczynieniu ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonej P. W. polegających na ustaleniu, że „działanie oskarżonej skierowane było wobec komornika sądowego, który działając w błędzie rozporządził mieniem Ł. W.”, podczas gdy sąd pierwszej instancji takich ustaleń nie dokonał, a sąd drugiej instancji orzekał w warunkach obowiązywania zakazu reformationis in peius i nie mógł dokonywać ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonej;
3. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 434 § 1 k.p.k. polegające na poczynieniu ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonej P. W. polegających na ustaleniu, że „działanie oskarżonej wypełniało znamię działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”, podczas gdy sąd pierwszej instancji takich ustaleń nie dokonał, a sąd drugiej instancji orzekał w warunkach obowiązywania zakazu reformationis in peius i nie mógł dokonywać ustaleń faktycznych na niekorzyść oskarżonej;
4. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1a k.p.k. w zw. z art. 436

k.p.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutów apelacyjnych dotyczących naruszenia przez sąd art. 286 § 1 k.k. polegającego na skazaniu oskarżonej za przestępstwo oszustwa, podczas gdy z dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych zawartych w punkcie 1.1. formularza uzasadnienia:

- nie wynika, aby zachowanie oskarżonej wypełniało znamię działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,

- nie wynika, aby oskarżona miała zamiar wprowadzenia w błąd i doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem

i uznanie, że zarzut ten został postawiony nieprawidłowo i jego rozpoznanie jest bezprzedmiotowe, gdyż obrońca kwestionował w apelacji również ustalenia faktyczne, podczas gdy sąd pierwszej instancji nawet w stosunku do faktów, które ustalił, prawo materialne zastosował błędnie i dopuszcza było postawienie tego zarzutu, a sąd drugiej instancji go merytorycznie w ogóle nie rozpoznał, a nadto poczynił w tym zakresie ustalenia faktyczne na niekorzyść oskarżonej, których nie dokonał sąd pierwszej instancji w punkcie 1.1. formularza uzasadnienia;

5. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutów apelacyjnych dotyczących obrazy prawa materialnego i uznanie, że zarzuty te są niezasadne w obliczu stwierdzonych w wyniku kontroli odwoławczej: prawidłowo dokonanej przez sąd pierwszej instancji oceny dowodów i prawidłowych ustaleń faktycznych, podczas gdy wszystkie zarzuty podniesione w apelacji dotyczące obrazy prawa procesowego miały charakter pierwotny i nie były skutkiem uprzednich błędnych ustaleń faktycznych, gdyż sąd nawet w stosunku do faktów, które ustalił prawo materialne zastosował wadliwie;
6. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1a k.p.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacyjnego dotyczącego naruszenia przez sąd art. 286 § 1 k.k. polegającego na skazaniu oskarżonej za przestępstwo oszustwa, podczas gdy zachowanie

oskarżonej nie wypełniło znamion tego przestępstwa, gdyż z opisu czynu wynika, że oskarżona doprowadziła Ł. W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem a czynność wykonawczą w postaci wprowadzenia w błąd podjęła wobec komornika sądowego, a wedle przepisu art. 286 § 1 k.k. obie czynności, tj. wprowadzenie w błąd i doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem winno być podjęte wobec tej samej osoby i uznanie, że opis czynu wskazujący na to, że oskarżona „doprowadziła Ł. W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy” nie zmienia oceny, że oskarżona swym zachowaniem wypełniła znamiona przestępstwa oszustwa, podczas gdy oskarżona została skazana za doprowadzenie Ł. W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy, a nie za doprowadzenie komornika sądowego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, a zatem opis czyn przypisanego oskarżonej nie trzyma znamion przestępstwa oszustwa;

7. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacyjnego dotyczącego błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mającego istotny wpływ na jego treść, polegającego na ustaleniu, że oskarżona działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podczas gdy taki zamiar nie wynika z żadnego z przeprowadzonych dowodów, a wręcz przeciwnie z wyjaśnień oskarżonej i zeznań pokrzywdzonego złożonych przed sądem wynika, że oskarżona od razu zwróciła otrzymane środki, gdy tylko dowiedziała się, że zostały one faktycznie wpłacone na jej konto przez Ł. W.;
8. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacyjnego dotyczącego błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mającego istotny wpływ na jego treść, polegającego na ustaleniu, że oskarżona miała zamiar wprowadzenia w błąd i doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, podczas gdy taki zamiar nie wynika z żadnego z przeprowadzonych dowodów, a wręcz przeciwnie z wyjaśnień oskarżonej i

zeznań pokrzywdzonego złożonych przed sądem wynika, że oskarżona była przekonana, że nie otrzymała środków od Ł. W., gdyż z historii otrzymanych od Ł. W. środków nie wynikało, aby zapłacił on należności za okres sierpień-listopad 2021 r., a ponadto oskarżona od razu zwróciła otrzymane środki, gdy tylko dowiedziała się, że zostały one faktycznie wpłacone na jej konto przez Ł. W.;

9. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1a k.p.k. w zw. z art. 190 § 1 k.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutów apelacyjnych dotyczących naruszenia przez sąd art. 190 § 1 k.k. polegającego na skazaniu oskarżonej za przestępstwo polegające na kierowaniu do pokrzywdzonego gróźb karalnych pobicia, podczas gdy z dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych nie wynika, aby pokrzywdzony obawiał się, że kierowane do niego groźby mogą zostać spełnione, i uznanie, że zarzut ten został postawiony nieprawidłowo, gdyż obrońca kwestionował w apelacji również ustalenia faktyczne, podczas gdy sąd pierwszej instancji nawet w stosunku do faktów, które ustalił, prawo materialne zastosował błędnie i dopuszczalne było postawienie tego zarzutu, a sąd go w ogóle merytorycznie nie rozpoznał;
10. rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutu apelacyjnego dotyczącego błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mającego istotny wpływ na jego treść, polegającego na ustaleniu, że to oskarżona groziła Ł. W., podczas gdy z przesyłanych przez nią wiadomości wynika, że groźby takiej dokonał partner P. W., a ona sama jedynie poinformowała pokrzywdzonego o tym, że groził jej partner.

W konkluzji obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie oskarżonej od obu czynów przypisanych jej w wyroku. Ponadto na podstawie art. 532 § 1 k.p.k. wniosła o wstrzymanie wykonania tegoż wyroku.

W odpowiedzi na kasację zastępca prokuratora rejonowego Prokuratury Rejonowej w Łukowie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej oraz nieuwzględnienie wniosku obrońcy skazanej o wstrzymanie wykonania wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanej P. W. okazała się bezzasadna — i to w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie i oddalenie w trybie przewidzianym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k., tj., na posiedzeniu bez udziału stron.

Przed przejściem do oceny podniesionych w kasacji zarzutów należy podkreślić, że nadzwyczajny środek zaskarżenia uregulowany w przepisach Rozdziału 55 Kodeksu postępowania karnego nie jest nakierowany na wywołanie i przeprowadzenie w procesie kolejnej kontroli o charakterze apelacyjnym. Celem postępowania kasacyjnego nie jest ponowna weryfikacja orzeczenia sądu *meriti*. Kasacja i jej zarzuty mogą być skierowane wyłącznie przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu *ad quem* (art. 519 k.p.k.). W konsekwencji w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zasadniczo wolno poddawać w wątpliwość jedynie te uchybienia, których dopuścił się sąd w trakcie postępowania odwoławczego. Uchybienia te muszą mieć ponadto szczególny charakter. Po pierwsze, muszą to być uchybienia dające się zakwalifikować jako „rażące naruszenia” w rozumieniu przepisu art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k., po drugie zaś ich zaistnienie w postępowaniu odwoławczym (dla skuteczności kasacji) powinno prowadzić do ustalenia, że mogły one mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Trzeba ponadto podkreślić, że zgodnie z ugruntowaną praktyką orzecniczą najwyższej instancji sądowej, zarzut błędu w ustaleniach faktycznych nie może stanowić podstawy kasacji, jako niemieszczący się w ramach założeń kasacyjnych, o których mowa w przepisie art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k.

Analiza zarzutów przedstawionych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia dowodzi — po pierwsze — tego, że zarzuty te stanowią w istocie przejaw niedopuszczalnego w kasacji atakowania dokonanej uprzednio przez sąd pierwszej instancji oceny dowodów (przy braku przeprowadzenia postępowania dowodowego przez sąd odwoławczy) oraz dokonanych ustaleń faktycznych. Po drugie, zarzuty

kasacyjne, jak wynika z ich treści i uzasadnienia, stanowią powielenie zarzutów apelacyjnych. Część zarzutów kasacyjnych (z pkt. 1, 2, 3) sprowadza się w istocie do rzekomego naruszenia przez sąd drugiej instancji zakazu *reformationis in peius*. Zarzuty kasacyjne z pkt. 4, 5, 6 i 9 dotyczą nienależytego rozważenia zarzutów apelacyjnych dotyczących obrazu prawa materialnego wobec prawidłowo poczynionych ustaleń faktycznych (a to w konsekwencji nieuwzględnienia innych zarzutów obrony), nadto zarzut z pkt. 6 jest powtórzeniem zarzutu apelacyjnego z pkt. 4, a zarzut z pkt. 9 jest powtórzeniem zarzutu apelacyjnego z pkt. 5. Natomiast zarzuty kasacyjne z pkt. 7, 8 i 10 dotyczą nienależytego rozważenia zarzutów apelacyjnych dotyczących błędu w ustaleniach faktycznych i jako takie odnoszą się wyłącznie do poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Powyższe jednoznacznie świadczy to o tym, że autorka kasacji usiłuje ponownie poddać kontroli odwoławczej orzeczenie sądu pierwszej instancji, ignorując wymogi wynikające z normatywnego ukształtowania podstaw kasacyjnych. Powtórzenie zarzutów apelacyjnych nie może wszak stanowić podstawy do inicjowania kontroli o charakterze kasacyjnym. Regulacje zawarte w ustawie postępowania karnego dopuszczają kwestionowanie nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia jedynie orzeczenia sądu instancji odwoławczej i przeprowadzenie oceny prawidłowości orzekania tego sądu.

Przechodząc do analizy zarzutów z pkt. 1, 2 i 3 *petitum* kasacji, to jak trafnie wskazuje prokurator w odpowiedzi na kasację, zarzuty te i ich argumentację uznać należy za chybione. Sąd odwoławczy – wbrew twierdzeniom obrońcy skazanej – nie poczynił bowiem żadnych nowych ustaleń faktycznych w sprawie, nie przeprowadzał nowych dowodów, a w swojej analizie poruszał się w ramach ustaleń już poczynionych przez sąd *meriti*. Co więcej, jego argumentacja odnosiła się do zarzutów obrony wyrażonych w apelacji. Argumentacja sądu odwoławczego, na którą wskazuje obrońca skazanej w zarzutach z pkt. 1-3 oraz częściowo 4 odnosi się nie tylko do ustaleń co do faktów uznanych za udowodnione wskazanych w sekcji 1.1. uzasadnienia formularzowego wyroku sądu pierwszej instancji, ale do całokształtu ustaleń wskazanych w tym uzasadnieniu. Sformowania sądu odwoławczego, które odnoszą się do: obejmowania przez skazaną swoją świadomością oraz towarzyszącej jej chęci wprowadzenia w błąd komornika

sądowego; istnienia wymagalnego roszczenia pieniężnego; działania skazanej skierowanego wobec komornika sądowego, który działając w błędzie rozporządził mieniem pokrzywdzonego; działania skazanej wypełniającego znamiona działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, jak słusznie zauważa prokurator w odpowiedzi na kasację, nie mają swojej genezy w sekcji 1.1. uzasadnienia formularzowego wyroku sądu pierwszej instancji, lecz w dalszej części tego uzasadnienia, tj. w sekcji 3.1. „Zwięźle o powodach przyjętej kwalifikacji prawnej”. Tego rodzaju analizy zachowania skazanej w kontekście przyjętej kwalifikacji prawnej nie można bynajmniej utożsamiać z poczynieniem nowych ustaleń faktycznych na niekorzyść skazanej.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów z pkt. 4, 5, 6 i 9 oraz z pkt. 7, 8 i 10 *petitum* kasacji, w pierwszej kolejności zauważyć należy, że zgodnie z treścią art. 433 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy jest obowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Z kolei art. 457 § 3 k.p.k. stanowi, że w uzasadnieniu należy podać, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd uznał za zasadne albo niezasadne. W tym zakresie w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego sygnalizuje się, że „kwestionowanie spełnienia przez sąd odwoławczy standardu kontroli rzetelnej obarczone jest dodatkowym wymogiem, precyzyjnego wykazania, które z zarzutów apelacyjnych nie zostały w ogóle rozpoznane (art. 433 § 2 k.p.k.) i że uchybienie takie mogło mieć istotny wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia. W przypadku podniesienia zaś naruszenia art. 457 § 3 k.p.k., należy mieć dodatkowo na uwadze, że sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, następuje już po wydaniu orzeczenia, co w świetle brzmienia art. 537a k.p.k., nie może powodować uchylecia wyroku tylko z tego powodu, że nie spełnia ono wymogów art. 457 § 3 k.p.k.” (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2020 r., sygn. IV KK 442/20, SIP «Legalis» nr 2505038). Zestawienie uzasadnienia sporządzonego przez sąd drugiej instancji oraz zarzutów odwoławczych przekonuje o rzetelności postępowania odwoławczego. Lektura uzasadnienia sądu *ad quem*, pozwala na poznanie motywów, które legły u podstaw podjętej przez ten sąd decyzji i argumentacji, która doprowadziła go do określonej oceny zarzutów odwoławczych. Wprawdzie w kontekście zarzutu z pkt. 4 *petitum*

kasacji oraz problematyki zarzutu z pkt. 5 *petitum* kasacji, obrońca skazanej wskazuje, że w stosunku do faktów, które sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowo, prawo materialne zastosował błędnie i dlatego dopuszczalne jest postawienie zarzutu naruszenia prawa materialnego, sąd drugiej instancji nie rozpoznał tych zarzutów merytorycznie. Niemniej trudno zrozumieć, dlaczego w ogóle zarzuty takie zostały podniesione, skoro z treści uzasadnienia formularzowego wyroku sądu odwoławczego wynika, że sąd ten rozpoznał zarzuty obrońcy skazanej dotyczące naruszenia prawa materialnego (wykładnia art. 286 § 1 k.k. i art. 245 k.k. , co do podniesionego w apelacji zarzutu art. 190 § 1 k.k. sąd odwoławczy także się wypowiedział — por. sekcję 3.2 uzasadnienia formularzowego — *Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny*), a jedynie nie podzielił jej argumentacji. W konsekwencji uznać należy, że autorka kasacji posługując się zarzutami naruszenia prawa materialnego usiłuje w sposób nieuprawniony podważać dokonane ustalenia faktyczne oraz ocenę dowodów. Sąd *ad quem* zasadnie jednak wskazał, że w sytuacji nieuwzględnienia zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych, prawidłowo zostało ustalone, iż z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika, że oskarżona wypełniła znamiona czynu przypisanego jej czynu z art. 286 § 1 k.k. Taki stan faktyczny wymusza dokonanie trafnej subsumpcji pod wymieniony przepis i nie pozostawia obrońcy skazanej żadnego pola manewru co do możliwości kwestionowania takiej subsumpcji. Jeżeli chodzi o zarzut z pkt. 6 i 9 *petitum* kasacji, to jak wskazano już wyżej, stanowią one powtórzenie zarzutów apelacji, do których sąd odwoławczy odniósł się kompleksowo w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Sumując: uwzględniając ewidentną bezpodstawność zawartych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzutów, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanej P. W. jako oczywiście bezzasadną, o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzekając w oparciu o treść przepisów art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. W tej sytuacji rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 27 kwietnia 2023 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Łukowie z dnia 3 listopada 2022 r. (art. 532 § 1 k.p.k.), zawartego w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, stało się bezprzedmiotowe.

[J.J.]

[a]